

Wat is ouderenmishandeling?

Onder ouderenmishandeling van een oudere persoon (iemand van 65 jaar of ouder) wordt verstaan al het handelen of nalaten van handelen van al degenen die in een persoonlijke en/of professionele relatie met de oudere staan, waardoor deze (herhaaldelijk) lichamelijke en/of psychische en/of materiële schade lijdt, dan wel vermoedelijk lijden zal en waarbij van de kant van de oudere sprake is van een vorm van gedeeltelijke of gehele afhankelijkheid.

We onderscheiden zes vormen van ouderenmishandeling:

- **Lichamelijke mishandeling**

Elke vorm van interactie van fysieke aard, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend in de vorm van fysiek letsel.

Blauwe plekken, schrammen, zwellingen, fractures, brandplekken: deze symptomen kunnen het gevolg zijn van lichamelijke mishandeling. Soms worden ouderen vastgebonden aan een stoel of bed. Ze vertonen dan striemen aan polsen of enkels. Ook het geven van onvoldoende voedsel of drinken, of van te weinig of juist te veel medicijnen (bijvoorbeeld slaapmiddelen) is een vorm van lichamelijke mishandeling, evenals het onvoldoende zorgen voor persoonlijke en huiselijke hygiëne.

- **Seksueel misbruik**

Hiervan is sprake wanneer er seksuele handelingen worden verricht met of in het bijzijn van de oudere, die hij zelf niet wil. Hieronder vallen exhibitionisme, betasten van het lichaam, kussen, verkrachting en gedwongen meekijken naar pornofilms.

- **Psychische mishandeling**

Elke vorm van bedreigende of gewelddadige interactie van psychische aard in de privésituatie, waardoor schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend in de vorm van psychisch letsel. Bij psychische mishandeling is er sprake van treiteren en sarren, negeren, het zelfbeeld ondermijnen, onvoldoende aandacht geven, vrijheid beperken, beperken van zelfbeschikking, beperking van privacy, dreigementen, valse beschuldigingen, vernedering, beledigingen of bevelen.

- **Verwaarlozing**

Lichamelijke verwaarlozing kan blijken uit ondervoeding, uitdroging, slechte hygiëne of wonden als gevolg van doorliggen.

Wanneer de geestelijke behoeften van ouderen worden genegeerd, zoals de behoefte aan aandacht, liefde en ondersteuning, spreken we van psychische verwaarlozing.

- **Financiële uitbuiting**

Bij deze vorm van ouderenmishandeling gaat het om het wegnemen of profiteren van bezittingen van de oudere. Te denken valt aan diefstal van geld, juwelen en andere waardevolle spullen, aan verkoop of gebruik van eigendommen zonder toestemming van de oudere, aan gedwongen testamentverandering, aan onverklaarbaar geldtekort, schulden,/ huurachterstand, onverklaarbare geldopnames bij de bank. Ook iemand financieel kort houden is een vorm van uitbuiting.

- **Schending van rechten**

Hiervan is sprake wanneer de rechten van ouderen, zoals het recht op vrijheid, privacy en zelfbeschikking, worden ingeperkt. Bijvoorbeeld door post achter te houden, bezoekers weg te sturen en de oudere te verhinderen het huis te verlaten, door het verhinderen van privacy bij bezoek, door het belemmeren van zelfbeschikking bij dagbesteding.

Uit de Landelijke Platform Bestrijding Ouderenmishandeling - registratie 2005 blijkt dat 41% van de slachtoffers lichamelijk wordt mishandeld, 46% psychisch geweld ondervindt, 37% financieel wordt uitgebuit, 18% wordt verwaarloosd, bij 12% elementaire rechten worden geschonden en 3% seksueel wordt misbruikt. Omdat regelmatig verschillende soorten van ouderenmishandeling naast elkaar voorkomen, overschrijden de gezamenlijke percentages de honderd procent.

Wat zijn de risicofactoren op ouderenmishandeling?

- Toegenomen afhankelijkheid;
- Sociaal isolement;
- Rolverandering;
- Overbelasting;
- Loyaliteitsgevoelens voor de pleger/dader;
- Een geschiedenis van geweld;
- Persoonlijke problemen van de pleger/dader ;
- Relationele voorgeschiedenis met mishandeling.